

Az ismeretkör: Pedagógia

Kredittartománya: 12 kredit

Tantárgyai:

- 1) Az óvodáskor pedagógiája
- 2) Kompetenciaalapú pedagógia, a keresztény nevelés alapjai
- 3) Pedagógusmesterség, pedagógiai szakmaikészség-fejlesztés
- 4) Nevelélmélet, didaktika
- 5) A pedagógiai kutatás módszertana
- 6) Családpedagógia, érzelmi intelligencia fejlesztése

Tantárgy neve: Nevelélmélet, didaktika ÓP szak
Neptunkód: NMOVOANB022, NMOVOALB022

Kreditértéke: 2

A tantárgy besorolása: kötelező

A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere” 50% elmélet, 50 % gyakorlat

A tanóra típusa: előadás és óraszám: 1ea/hét + 1gy/hét az adott félévben 30 óra.

Az adott ismeret átadásában alkalmazandó **további módok, jellemzők: -**

A számonkérés módja: kollokvium

Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó **további módok: -**

A tantárgy tantervi helye: 4. félév

Előtanulmányi feltételek: -

Tantárgyleírás:

A Nevelélmélet alapvető célja, hogy bemutassa a nevelés elméletének értelmezési kereteit, az alapvető nevelési modelleket, metodikákat és módszereket, valamint a nevelés különböző területei lényegének és céljainak meghatározását, alapvető feladatainak értelmezését, továbbá a legáltalánosabb értelemben a nevelésre vonatkozó filozófiai előfeltevések és tudományos tanok által alátámasztott általánosításokat, tételek együttesét, illetve többé-kevésbé összefüggő rendszereit.

A Didaktika (oktatáselmélet) alapvető célja, hogy bemutassa a tanítás és tanulás tudományát. A tantárgy az első kérdéskörben az oktatás céljaival, tartalmával és az ezeket elrendező tanterveknek a problematikájával foglalkozik. Fő kérdése: Mit tanítsunk? A második kérdéskör a „Hogyan tanítsunk?” kérdésre keresi a válaszokat. Ebben a részben az oktatás folyamatával, az oktatási stratégiákkal és módszerekkel, az oktatás szervezési módjaival, szervezeti kereteivel és formáival, valamint a pedagógiai értékeléssel foglalkozik. A harmadik kérdéskör az oktatásban részt vevő tanulót és pedagógust vizsgálja, valamint kitér a különleges bánásmódot igénylő gyermekek és csoportok oktatására is.

Az óvodapedagógus szakos hallgatók esetében cél az is, hogy a tantárgy tanulása során fejlődjenek óvodapedagógiai ismereteik és az ahhoz kapcsolódó készségeik, képességeik, szemléletük, kultúrájuk. Mindez annak érdekében, hogy képessé váljanak a családi élet kiegészítésére az óvodáskorú gyermekek személyiségfejlődése esetében, valamint későbbi nevelőmunkájukban a saját maguk kreativitásának gazdagítására, fejlesztésére törekedjenek, végül ismerjék meg és alkalmazzák a nevelési eszményeket, elveket, módszereket és eszközöket a hatékony óvodai nevelés érdekében.

A Neveléstudomány fő kérdéskörei:

1. A nevelés fogalma, alapelvei, területei
2. A nevelés lehetőségei és szükségessége
3. A nevelés tudományos értelmezése
4. A nevelés szinterei, társadalmi tényezői, feladatai
5. A nevelés intézményrendszere
6. Nevelési módszerek, a nevelés problematikus elemei
7. Nevelési célok
8. A pedagógiai tradicionalizmus
9. A pedagógiai liberalizmus
10. A pedagógiai anarchizmus
11. Pedagógus pályatükör
12. A nevelés etikája

A Didaktika (oktatástudomány) fő kérdéskörei:

1. Az oktatás társadalmi meghatározottsága
2. A tanulás tudománya
3. Az oktatás tartalma és célrendszere
4. Az oktatás stratégiái és módszerei
5. Az oktatás szervezeti keretei és formái
6. Az oktatás szervezési módjai
7. A pedagógiai értékelés
8. A tanuló
9. A pedagógus
10. A különleges bánásmódot igénylő gyermekek és csoportok oktatása

Kötelező, illetve ajánlott irodalom:

- 1) Zrinszky László (2002): *Neveléstudomány*. Műszaki Könyvkiadó, Budapest ISBN: 963 16 2811 6
- 2) Falus Iván (2003, szerk): *Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanulásához*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest ISBN: 963-19-4455-7
- 3) Falus Iván – Szivák Judit (2004): *Didaktika*. Comenius Bt., Pécs ISBN: 978-963-867- 118-9
- 4.) Schaffhauser Franz (2000): *A nevelés alanyi feltételei*. Telosz Kiadó, Budapest ISBN: 963 8458 20 8
- 5.) Szenczi Árpád (2000): *Neveléstudományi alapkérdések*. Eötvös József Kiadó, Budapest ISBN: 978 963 9024 977

Előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

- Rendelkezik az 3-7 éves gyermek harmonikus és komplex személyiség-kibontakoztatását, teljes körű egészségfejlesztését megalapozó és elősegítő szaktudományos és módszertani ismeretekkel.
- Ismeri az óvodai nevelés szakterületének alapvető dokumentumait, tisztában van az óvodai nevelés általános céljaival, feladataival, a tevékenységi formák tartalmaival és ezek összefüggéseivel.
- Ismeri az óvodai nevelésben alkalmazható tervezés különböző szintjeit, a tervezés elméletét és módszertanát, az egyes szintek összefüggéseit, sajátosságait.
- Alapvető ismeretei vannak a 3-7 éves gyermek érési-fejlődési folyamatának pszichológiai, biológiai tényezőiről, jellemzőiről, törvényszerűségeiről és a gyermeki tanulás sajátosságairól. Tisztában van a koragyermekkor mint az egyéni életutat megalapozó fejlődési szakasz jelentőségével, a személyiség kibontakoztatásában és az élethosszig tartó tanulásban betöltött szerepével, továbbá a fejlődést támogató eljárásokkal.
- Tisztában van a játéktevékenység gyermeki fejlődésben betöltött meghatározó szerepével.

- Ismeri a 3-7 éves gyermek személyiségének kibontakoztatásához, az életkori sajátosságoknak és az egyéni fejlődési ütemnek megfelelő differenciált stratégiákat és módszereket, ezek kiválasztásának és alkalmazásának szempontjait, lehetőségeit.
- Érti az összefüggést a 3-7 éves gyermek fejlődését meghatározó spontán és tervszerű környezeti hatásrendszer, a direkt és indirekt nevelési módszerek, valamint az óvodai nevelés tevékenységi formáiban megvalósuló tanulási folyamatok között.
- Értelmezni tudja a gyermeki fejlődés és az óvodai nevelés szociokulturális beágyazottságát, annak hatását a pedagógiai folyamatra.
- Rendelkezik az óvodai nevelés feladatainak ellátásához szükséges alapvető család- és gyermekvédelmi ismeretekkel, és tájékozott a segítségnyújtás lehetőségeiről.
- Ismeri az óvodapedagógusi hivatás szakmai, etikai és jogi szabályait, társadalmilag elfogadott normáit, az óvodapedagógus szerepkörhöz tartozó kommunikáció sajátosságait és hatásrendszerét.

b) képességei

- Pedagógiai, pszichológiai, társadalomismereti és módszertani ismereteit az óvodai nevelés pedagógiai gyakorlatában adaptív módon, a gyermek és a gyermekcsoport életkori jellemzőit, valamint a gyermekek egyéni sajátosságait figyelembe véve alkalmazza.
- A 3-7 éves gyermek és a gyermekcsoport életkori jellemzőinek és egyéni sajátosságainak ismeretében meghatározza és kiválasztja a megfelelő nevelési, fejlesztési célokat, feladatokat és tartalmakat, képes a pedagógiai folyamat differenciált irányítására-facilitálására, elemzésére és értékelésére.
- Megfigyeli, feltérképezi és rögzíti a 3-7 éves gyermek személyiségének, képességstruktúrájának sajátosságait, és a gyermeket körülvevő családi közeg szociokulturális meghatározóit.
- Adaptív módon épít a 3-7 éves gyermekek eltérő személyiségére, előzetes tapasztalataira, tudására, kompetenciáira, életkori sajátosságaira.
- Támogatja a 3-7 éves gyermek személyiségének harmonikus kibontakoztatását, a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakítását.
- Az óvodai nevelés módszereit és napirendjét úgy alakítja, hogy azzal a 3-7 éves gyermek teljes körű egészségfejlesztését valósítja meg.
- A gyermekintézmény partnereivel (család, bölcsőde, szakszolgálatok, szakmai szolgáltatók, más köznevelési intézmények, fenntartó, stb.) előítélet-mentes, kölcsönös tiszteletre és bizalomra épülő kapcsolatrendszer alakít ki, szakmai szituációkban szakszerűen, közérthetően és hitelesen kommunikál, a gyermeket érintő problémák esetén segítséget nyújt, a megoldási lehetőségek kidolgozásában közreműködik.
- Eligazodik az óvodai nevelést szabályozó szakmai, etikai és jogi dokumentumokban, azok vonatkozó részeit mindennapi munkája során felhasználja.

c) attitűdje

- Elkötelezett a 3-7 éves gyermek és a gyermekcsoport tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezését és bővítését elősegítő stratégiák, módszerek, tevékenységek megválasztása és a támogató környezet kialakítása iránt.
- Személyiségét előítélet-mentesség, tolerancia, szociális érzékenység, segítő attitűd jellemzi, inkluzív és multikulturális szemlélettel rendelkezik, törekszik a kulturális önazonosság megőrzésének, ápolásának elősegítésére és a gyermekközösségbe történő beilleszkedés támogatására.
- Elfogadja, hogy az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.
- Igénye van az óvodai nevelési folyamat több szempontú elemzésére-értékelésére, és az eredmények tükrében a jövőbeni tervek és tevékenységek átgondolására, módosítására.
- Nyitott az újabb hazai és nemzetközi neveléstudományi kutatási eredmények, a módszertani innovációk és az információs és kommunikációs technológiák kínálta lehetőségek megismerésére és alkalmazására.

d) autonómiája és felelőssége

- Felelősséget vállal a rábízott 3-7 éves gyermekekért, a gyermekcsoportért, a nevelési

intézményben végzett tevékenységéért.

- Hatáskörében felelősséget vállal a 3-7 éves gyerekek teljes körű egészségfejlesztéséért.
- Felelősséggel tartozik az óvodás korú gyermek személyiségének sokoldalú, harmonikus kibontakoztatásáért, az egészséges fejlődéshez és fejlesztéshez szükséges személyi, tárgyi környezet megteremtéséért.
- Felelősséget vállal az óvodai nevelési folyamat tervezése során hozott döntéseiért és pedagógiai tevékenységének következményeiért.
- Reflektív óvodapedagógusként, autonóm személyiségként szakmai fejlődésének tudatos irányítója.
- Szakmai együttműködések kialakításában és fenntartásában felelősséggel működik közre.
- Óvodapedagógiai, szakmai tevékenységén túl felelősséget vállal saját intézménye küldetéséért és a hazai óvodaügy nemzetközileg is elismert értékeinek megőrzéséért.

Tantárgy felelőse: Dr. Czike Bernadett PhD főiskolai docens

Tantárgy oktatásába bevont oktató: Dr. Molnár Krisztina PhD főiskolai docens, Dr. Gál Gyöngyi főiskolai adjunktus PhD.